

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

УДК 34

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.5.40>

ВАЛЬКО В.Р.

**СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ**

**THE SYSTEM OF SUBJECTS OF CONTROL AND SUPERVISION ACTIVITY
IN THE FIELD OF COMBATING DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE**

У статті проаналізована система суб'єктів контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству в Україні. Уточнюється, що в Україні має функціонувати належний механізм реалізації контрольно-наглядової діяльності як за процесом здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, так і за динамікою викорінювання цього суспільно-небезпечного явища загалом. Визначено, що згідно з законодавчим дискурсом контрольно-наглядова діяльність у цій сфері об'єктивується контрольними повноваженнями уповноважених суб'єктів виключно щодо дотримання суб'єктами реалізації заходів протидії домашньому насильству законодавства України. Такими суб'єктами є: Верховна Рада України, яка здійснює парламентський контроль, інші органи державної влади, що здійснюють контроль у межах та у спосіб встановлених повноважень, а також громадські об'єднання, члени або уповноважені представники таких об'єднань, які відповідають за громадський контроль. Узагальнено, що суб'єкти контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству мають за мету їхньої сукупної діяльності – забезпечити ефективну роботу системи протидії домашньому насильству, надавати належну підтримку жертвам, ефективно розслідувати справи та карати кривдників, а також забезпечувати дотримання чинного законодавства у цій сфері. Доведено, що керівництво України визнало, що скоординований і постійний підхід необхідний для вирішення такої серйозної, поширеної та глибоко вкоріненої проблеми, як домашнє насильство. Однак недостатнім наразі є визначення ролі кожного елемента цієї системи як невід'ємного у контексті механізму протидії його поширенню та ліквідації як явища загалом. Констатовано, що стратегічні, довгострокові програми діяльності щодо усунення глибинних причин домашнього насильства і зміцнення системи суб'єктів, які реагують на це, – є характерною рисою оновленої політики у цій сфері, на відміну від більш реактивного підходу, який використовувався раніше.

Ключові слова: *контрольно-наглядова діяльність, протидія домашньому насильству, система суб'єктів, правовий статус, парламентський контроль, державний контроль.*

The article analyzes the system of subjects of control and supervisory activities in the field of combating domestic violence in Ukraine. It is clarified that in Ukraine there must be a proper mechanism for implementing control and supervisory activities both in the process of implementing measures in the field of preventing and combating

domestic violence, and in the dynamics of its eradication. It has been determined that, according to the legislation, control and supervisory activities in this area are represented by the control powers of authorized entities. Moreover, this applies exclusively to compliance by subjects of implementation of measures to combat domestic violence with the legislation of Ukraine. Such subjects are: the Verkhovna Rada of Ukraine, which exercises parliamentary control, other government bodies that exercise control within the limits and manner of established powers, as well as public associations, members or authorized representatives of such associations, which are responsible for public control. It is generalized that the subjects of control and supervisory activities in the field of combating domestic violence pursue the achievement of the basic goal of their combined activities – to ensure the effective operation of the system of combating domestic violence, to provide adequate support to victims, to effectively investigate cases and punish offenders, and to ensure compliance with current legislation in this area. It has been proven that the Ukrainian leadership has recognized that a coordinated and sustained approach is necessary to address domestic violence. However, it is not enough defined the role of each element of this system as integral in the context of a mechanism to counter its spread and elimination. It has been stated that strategic, long-term programs of action to eliminate the underlying causes of domestic violence and strengthen the system of actors who respond to it are a characteristic feature of the updated policy in this area, in contrast to the previously used reactive approach.

Key words: *control and supervision activity, combating domestic violence, system of subjects, legal status, parliamentary control, state control.*

Вступ. Національна стратегія у сфері прав людини, затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021 визначила, що для подолання домашнього насильства в країні необхідно щоб жоден випадок такого насильства мав належне реагування з боку усіх суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [1]. Тому держава зобов'язана створити належний механізм реалізації контрольно-наглядової діяльності як за процесом здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, так і за динамікою викорінення цього суспільно-небезпечного явища загалом.

Уточнимо, що відповідно до Закону України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [2], контрольно-наглядова діяльність у цій сфері об'єктивується контрольними повноваженнями уповноважених суб'єктів виключно що дотримання суб'єктами реалізації заходів протидії домашньому насильству законодавства України. Зокрема передбачається, що такими є: Верховна Рада України, яка здійснює парламентський контроль, інші органи державної влади, що здійснюють контроль у межах та у спосіб встановлених повноважень, а також громадські об'єднання, члени або уповноважені представники таких об'єднань, які відповідають за громадський контроль.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика протидії домашньому насильству є досить актуальним напрямом для дослідницьких пошуків, основний поштовх до розвитку якої зумовила ратифікація Стамбульської конвенції. Попри те, що такі вчені як, наприклад, О. Бондар, І. Брус, Н. Стасюк, О. Яра здійснили певний вклад до розкриття специфіки такої її невід'ємної складової як система суб'єктів здійснення контрольно-наглядової діяльності в означеній сфері, втім більшості її особливостей потребує додаткового висвітлення.

Тому **метою статті** є здійснення огляду законодавчо визначених суб'єктів реалізації контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству.

Виклад основного матеріалу. Загалом Верховна Рада України є законодавчим органом, який відповідає за прийняття законів у всіх сферах суспільного життя, включаючи сферу протидії домашньому насильству. Крім того, вона здійснює ратифікацію міжнародних договорів, пов'язаних з цією сферою та окремо є суб'єктом парламентського контролю.

Уточнимо, що парламентський контроль – це механізм, за допомогою якого законодавча влада реалізовує контрольно-наглядову функцію за діяльністю виконавчої влади, щоб переконатися в тому, що вона діє у відповідності до встановлених законодавчих норм й з метою забезпечення публічного інтересу.

Для реалізації державної політики у сфері протидії домашньому насильству та для здійснення парламентського контролю до складу Верховної Ради України входять відповідні комітети. Однак примітно, що відкривши Постанову Верховної Ради України «Про перелік, кількісний

склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX [3] ми не знайдемо згадки про те, що конкретний комітет має за сферу відання спеціалізовано ці питання. Тому у практичному прояві питаннями протидії насильству, як суспільній проблемі, опікуються різні комітети. Йдеться про Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (здебільшого деліктний аспект) Комітет з питань освіти, науки та інновацій (якщо мова йде про дітей і їхній захист в освітній сфері), Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (адже домашнє насилля є порушенням прав людини) та Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва і його підкомітет з питань дотримання Україною міжнародних зобов'язань у сфері захисту прав людини та гендерної політики.

Так, наприклад, за ініціативи Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва 8 квітня 2021 року відбулися комітетські слухання на тему: «Виконання Україною міжнародних зобов'язань за Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», в якому наголошувалося на посиленні національного механізму реалізації гендерної політики на різних рівнях та необхідності узгодження стратегій регіонального розвитку з національними зобов'язаннями щодо гендерної рівності [4].

Також для реалізації своїх контрольних функцій щодо додержання прав і свобод людини при Верховній Раді України створений інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який входить до Європейської мережі омбудсменів з прав дитини (ENOC). Метою парламентського контролю, який здійснює Уповноважений, є: 1) захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України; 2) додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина суб'єктами, зазначеними у статті 2 цього Закону; 3) запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню; 4) сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність з Конституцією України, міжнародними стандартами у цій галузі; 5) поліпшення і подальший розвиток міжнародного співробітництва в галузі захисту прав і свобод людини і громадянина; 6) запобігання будь-яким формам дискримінації щодо реалізації людиною своїх прав і свобод; 7) сприяння правовій інформованості населення та захист конфіденційної інформації про особу [5]. Тобто створення простору в Україні, вільного від будь-якого насильства прямо не визначено метою парламентського контролю, який здійснює Уповноважений. Хоча питання контролю за діяльністю суб'єктів уповноважених на протидію домашньому насильству та надання захисту постраждалим від нього є пріоритетом в діяльності Уповноваженого.

Як приклад, працівники Офісу Омбудсмана здійснюють моніторингові візити до відділків поліції з метою вивчення реагування на повідомлення про домашнє насильство працівниками правоохоронних органів [6]. Аналогічні візити реалізуються працівниками Департаменту моніторингу додержання рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів Секретаріату Уповноваженого й до притулків та мобільних бригад для осіб, які постраждали від домашнього насильства. Під час моніторингового візиту опрацьовуються нормативно-правові документи та особливості функціонування об'єктів контролю, вивчається організація надання необхідної допомоги постраждалим особам [7].

Також зазначимо, що для покращення взаємодії із громадянським суспільством щодо розроблення законодавчих пропозицій, надання консультаційної та експертної допомоги у сфері запобігання та протидії дискримінації, забезпечення гендерної рівності, запобігання та протидії домашньому насильству, захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми наказом Уповноваженого від 7 серпня 2018 року № 40/02-18 була створена Координаційна рада з вище зазначених питань та затверджено її Положення [8; 9]. Основними завданнями Ради є: аналітичні, нормо-технічні, експертні та забезпечувальні дії, які сприятимуть виконанню Уповноваженим його функцій.

Наступний орган державної влади, який входить в систему суб'єктів контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству – Кабінет Міністрів України. Він є вищим органом у сфері виконавчої влади та має певні контролюючі функції у досліджуваній сфері. Адже, відповідно до статті 2 Закону України від 27 лютого 2014 року № 794-VII «Про Кабінет Міністрів України» [10], здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві

державні адміністрації та з-поміж іншого контролює діяльність цих органів. Тобто мова йде про відомчий контроль у цій сфері. Зокрема згідно з Регламентом Кабінету Міністрів України його Секретаріат здійснює: 1) контроль за своєчасним поданням органами виконавчої влади проектів законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів, інших документів для підготовки їх до розгляду Кабінетом Міністрів та урядовими комітетами; 2) моніторинг виконання органами виконавчої влади актів Кабінету Міністрів та доручень Прем'єр-міністра в частині дотримання строків, визначених для їх виконання; 3) моніторинг дотримання органами виконавчої влади вимог, встановлених цим Регламентом. Про результати контролю та моніторингу Секретаріат Кабінету Міністрів систематично інформує Прем'єр-міністра. Також Секретаріат проводить аналіз поданих центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим відповідно до прийнятих рішень інформації, звітів, статистичних показників з питань виконання актів Кабінету Міністрів та доручень Прем'єр-міністра і готує відповідні матеріали і висновки для розгляду Прем'єр-міністром [11].

Також при Кабінеті Міністрів України ще в 2007 році створений тимчасовий консультативно-дорадчий орган – Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми. Вона може ініціювати проведення моніторингу виконання відповідних державних цільових програм, їх впливу на ситуацію як в регіонах, так і країні в цілому та досліджень з питань запобігання та протидії домашньому насильству [12]. Суть важливості діяльності Міжвідомчої ради як тимчасового консультативно-дорадчого органу, полягає в можливості взаємодіяти з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, а також з міжнародними організаціями та відповідними органами інших держав [13]. Рішення Ради мають рекомендаційний характер і можуть бути реалізовані шляхом прийняття відповідних актів Кабінету Міністрів України або надання доручень Прем'єр-міністром України [12].

Ще один державний орган, що здійснює контрольню-наглядову діяльність у сфері протидії домашньому насильству – це Міністерство соціальної політики України (Мінсоцполітики). Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 423 «Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України», воно є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі [14]. Також зазначене міністерство має повноваження щодо здійснення державного контролю за дотриманням вимог Закону України «Про соціальні послуги» та іншого законодавства під час надання соціальної підтримки (державна допомога постраждалим від домашнього насильства, що проводяться за рахунок державного бюджету, соціальні послуги); за дотриманням прав дітей; в межах повноважень, передбачених законом, здійснює контроль за діяльністю Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій та контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій з питань, що належать до компетенції Мінсоцполітики.

До структури Мінсоцполітики з-поміж іншого входить Експертна група з питань протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та гендерної рівності, що функціонує у межах Директорату розвитку соціальних послуг [15], а здійснення моніторингу за діяльністю суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми загалом є стратегічним завданням у програмному документі «Цілі та завдання до 2024 року Стратегічного плану діяльності Міністерства соціальної політики України на 2022 бюджетний рік і два бюджетні періоди, що настають за плановим (2023–2024 роки)» [16].

Також необхідно вказати про прокуратуру, як суб'єкта досліджуваної системи, адже загалом прокурори відіграють значну роль у реалізації справедливої, ефективного і неупередженого судового переслідування злочинів, утвердженні правопорядку, гарантуванні рівності перед законом, презумпції невинуватості, поваги до прав людини [17; 18]. З-поміж іншого прокуратура здійснює нагляд за дотриманням законності Національною поліцією України під час здійснення нею різних заходів із протидії домашньому насильству. Однак, надані повноваження прокуратурі для запобігання та протидії домашньому насильству за межами кримінального провадження є недостатніми, це в свою чергу впливає на ефективність виконання службових обов'язків в цьому напрямку. Відповідно, ми погоджуємося із тими авторами [19; 20], які вважають, що місце і роль прокуратури у системі суб'єктів протидії домашньому насильству необхідно посилити та закріпити відповідні повноваження на законодавчому рівні.

Характеризуючи громадський контроль, варто наголосити, що в законодавстві не існує чіткого визначення означеного терміну [21, с. 202]. Доцільно вбачати, що це комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України представниками громадськості (окремими громадянами та/або громадськими об'єднаннями) заходів, які спрямовані на перевірку (спостереження, нагляд) дотримання законності [21, с. 202] у діяльності окремих суб'єктів, що виконують суспільно-значимі завдання.

Якщо аналізувати положення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», то у ч. 1 ст. 34 законодавець передбачає саме «організовану» форму здійснення громадського контролю, згадуючи лише про громадські об'єднання, члени або уповноважені представники яких, з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом, можуть здійснювати громадський контроль за здійсненням заходів та реалізацією державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству» [2]. З наведеного стає очевидним, що для громадян громадський контроль (виходячи з приписів закону), фактично реалізується не безпосередньо, а опосередковано, через інші громадські інституції зі властивими їм формами реалізації своїх повноважень (прав). При цьому названий Закон конкретного переліку форм (заходів) здійснення громадського контролю не містить, але їх можна знайти в інших законодавчих актах. Так відповідно до ст. 21 Закону України «Про об'єднання громадян» громадські об'єднання мають право: звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами; одержувати у порядку, визначеному законом, публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації; брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя (у тому числі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству); проводити мирні зібрання; здійснювати інші права, не заборонені законом [22]. Також доцільно згадати про право громадян звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції (порядок її подання та розгляду визначено у Законі України «Про звернення громадян» (ст. 23-1)) [23, с. 185].

З усім тим, чинне законодавство передбачає, що Кабінет Міністрів створює умови для здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади шляхом оприлюднення звітів за результатами моніторингу виконання своїх рішень та іншої інформації про свою діяльність у засобах масової інформації, на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів (Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади), проведення роз'яснювальної роботи щодо цілей, змісту та механізму реалізації державної політики [11].

Також, на нашу думку, окремо необхідно розглянути контрольно-наглядові функції Національної поліції України у сфері протидії домашньому насильству і хоча вона не є суб'єктом контролю за діяльністю інших суб'єктів, що покликані протидіяти вказаному небезпечному явищу, однак здійснює специфічний контроль, а саме за поведінкою кривдника.

Чинне законодавство передбачає, що уповноважений підрозділ поліції та інші підрозділи поліції, уповноважені на здійснення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечують контроль за поведінкою кривдника за місцем проживання/перебування та проведення з ним профілактичної роботи з метою недопущення скоєння повторних фактів домашнього насильства. Уповноважений підрозділ поліції здійснює контроль за дотриманням вимог заходів тимчасового обмеження прав кривдника або покладенням на нього обов'язків шляхом щотижневого спілкування з кривдником, а в разі необхідності з постраждалою особою за місцем проживання/перебування, навчання та/або місцем роботи, іншими місцями, які часто відвідують ці особи. Контроль за організацією роботи щодо взяття на профілактичний облік кривдника, проведення з ним профілактичної роботи та зняття з такого обліку здійснюється керівником уповноваженого підрозділу поліції [24]. Тобто працівники органів Національної поліції України мають здійснювати як наглядові заходи, так і належний контроль за виконанням обмежувальних приписів.

Варто вказати й про те, що для досліджуваної сфери має бути характерним також судовий контроль, який полягає у контролі за виконанням судових рішень. Відповідно до українського законодавства, примусове виконання судових рішень, як завершальна стадія судового провадження,

покладено на органи державної виконавчої служби, що входить до ланки Міністерства юстиції України та у передбачених законом випадках на приватних виконавців. Однак, державні або приватні виконавці не включені до переліку суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а тому не можуть відповідно до норм діючого законодавства здійснювати примусове виконання рішень судів про видачу або продовження обмежувальних приписів і на практиці відмовляють постраждалим особам у здійсненні примусового виконання відповідних рішень судів посилаючись на Закон України «Про виконавче провадження» від 02 червня 2016 року за № 1404-VIII, у якому відсутні відповідні норми, які б визначали їх повноваження. В цій частині українське законодавство потребує змін [25, с. 21].

Отже, суб'єкти контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству переслідують до досягнення базову мету їхньої сукупної діяльності – забезпечити ефективну роботу системи протидії домашньому насильству, надавати належну підтримку жертвам, ефективно розслідувати справи та карати кривдників, а також забезпечувати дотримання чинного законодавства у цій сфері.

Висновки. Проведений аналіз системи суб'єктів контрольно-наглядової діяльності у сфері протидії домашньому насильству дає змогу констатувати наступне:

- керівництво України визнало, що скоординований і постійний підхід необхідний для вирішення такої серйозної, поширеної та глибоко вкоріненої проблеми, як домашнє насильство. Однак недостатній наразі є визначення ролі кожного елемента цієї системи як невід'ємного у контексті механізму протидії його поширенню та ліквідації як явища загалом;

- стратегічні, довгострокові програми діяльності щодо усунення глибинних причин домашнього насильства і зміцнення системи суб'єктів, які реагують на це, – є характерною рисою оновленої політики у цій сфері, на відміну від більш реактивного підходу, який використовувався раніше.

Список використаних джерел:

1. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24.03.2021 р. №119/2021. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

3. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання: Постанова Верховної Ради України від 29.08.2019 р. № 19-IX. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-20?find=1&text=%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82#Text>

4. Комітетські слухання на тему: «Виконання Україною міжнародних зобов'язань за Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок». Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: https://www.rada.gov.ua/preview/anonsy_podij/206107.html

5. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>

6. Моніторинг виявлення фактів домашнього насильства та своєчасного реагування на них Відділом поліції №3 Вінницького районного управління поліції ГУНП у Вінницькій області від 06 квітня 2023 року. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2023. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/monitoring-viyavlennya-faktiv-domashnogo-nasilstva-ta-svoechasnogo-reaguvannya-na-nih-viddilom-policiyi-3-vinnickogo-rajonного-upravlinnya-policiyi-gunp-u-vinnickij-oblasti

7. Моніторинговий візит до притулку та мобільної бригади для осіб, постраждалих від домашнього насильства Івано-Франківської міської ради від 9 травня 2023 року. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2023. URL: https://ombudsman.gov.ua/uk/news_details/monitoringovij-visit-do-pritulku-ta-mobilnoyi-brigadi-dlya-osib-postrazhdalih-vid-domashnogo-nasilstva-ivano-frankivskogo-miskogo-radi

8. Про створення Координаційної ради з питань недискримінації та гендерної рівності: наказ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 07.08.2018 р. № 40/02-18. Інформаційна система «LIGAZAKON». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS30468>

9. Координаційна рада. Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, 2023. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/uk/koordinacijna-rada-dis>
10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
11. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF/ed20230511#Text>
12. Про консультативно-дорадчий орган з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2007 р. № 1087. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-2007-%D0%BF#Text>
13. Мінсоцполітики поновлює діяльність Міжвідомчої ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми. Мінсоцполітики, 2022. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21349.html>
14. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 423. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF#Text>
15. Структура апарату Міністерства. Мінсоцполітики, 2022. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/struktura-centralnogo-aparatu-ministerstva.html>
16. Про затвердження Стратегічного плану діяльності Міністерства соціальної політики України на 2022 бюджетний рік і два бюджетні періоди, що настають за плановим (2023–2024 роки): Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.02.2022 р. № 90. Мінсоцполітики, 2022. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/6220.html>
17. Report of the Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers (A/HRC/20/19), para. 93. United Nations, 2015. URL: <https://www.refworld.org/pdfid/558410d84.pdf>
18. Забезпечення доступу жінок до правосуддя в Україні. Рада Європи, 2016. URL: <https://rm.coe.int/training-manual-for-judges-and-prosecutors-on-ensuring-women-s-access-168076429a>
19. Яра О., Стасюк Н. Проблемні питання запобігання та протидії домашньому насильству органами прокуратури. Право. Людина. Довкілля, 2021. Вип. 12 (№ 4). С. 125–133.
20. Брус І. Діяльність прокуратури щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Вісник Національної академії прокуратури України, 2018, № 4/2(58). С. 32–44.
21. Юнін О. Поняття громадського контролю над діяльністю Національної поліції України. Адміністративне право і процес, 2021. № 4. С. 200–204.
22. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#n293>
23. Веселов М., Пилипів Р. Роль громадського контролю у запобіганні та протидії домашньому насильству. Аналітично-порівняльне правознавство, 2022. № 2. С. 182–187.
24. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01.08.2018 № 654. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0965-18>
25. Судовий розгляд справ про видачу обмежувального припису у справах домашнього насильства: міжнародні стандарти та огляд національної практики. Проект Ради Європи «Стамбульська конвенція: інструмент для посилення боротьби з насильством стосовно жінок та домашнім насильством в Україні» (2018–2020). Рада Європи, 2020. URL: <https://rm.coe.int/ukr-restraining-protection-orders-dv-report-ukraine/1680a03399>